

Retoriset keinot

Retorisia keinoja käytetään tietoisesti tai tiedostamatta silloin, kun halutaan vakuuttaa lukija tai kuulija omasta mielipiteestä. Retorisia keinoja ovat esimerkiksi:

Retorinen kysymys

Kysymys, johon ei odoteta vastausta. Lukijalta tai kuulijalta odotetaan yleensä samanmielisyyttä. *“Kukapa ei haluaisi onnea?”*

Toisto eli anafora

Yksittäisen sanan, lausekkeen tai esimerkiksi kokonaisen virkkeen toistaminen.

“Nyt hänen on vain harjoitettava, harjoitettava ja harjoitettava.”

Alkusointu ja loppusointu

Saman äänteen tai äänneyhdistelmän toistuminen peräkkäisten sanojen alussa (alkusointu) tai lopussa (loppusointu). *“Lapin lumo”* ”*Talven taika*”

Huumori ja ironia

Humoristiset ilmaukset. Ironia tarkoittaa, että sanotaan päinvastaisesti kuin todellisuudessa tarkoitetaan. *”Onpa tänään kaunis päivä.”* (myrskyisänä päivänä) *”Kuivaa mutta kunnollista seuraa.”* (Vesiveikin mainos – tekee mm. kattoremontteja.)

Kiertoilmaus

Kiertoilmaus eli eufemismi. Yleensä suoraan puhuminen kierretään kauniimmalla ilmaisulla. *“Uusi paitasi sopii sinun tyyliisi.”* (kun paita on puhujan mielestä ruma)

Komparatiivi ja superlatiivi

Komparatiivi ja superlatiivi ovat adjektiivien vertailumuotoja. Iloinen (positiivi) - iloisempi (komparatiivi) - iloisin (superlatiivi). *“Tärkeintä on rakkaus.”* (Fazerin sinisen mainos.)

Lukijan tai kuulijan puhuttelu

Viestin suuntaaminen lukijalle tai kuulijalle.

“Hei Matti! Joulualennukset alkavat. Kurkkaa tarjoukset nettisivuiltamme!”

“Hyvä lukija! Tämä kirja alkaa siitä, kun...”

Liioittelu ja kärjistys

Asian liioitteleminen tai paisutteleminen. Kärjistämällä tarkoitetaan yleistävää liioittelua.

“Matti kantaa harteillaan koko maailman tuskaa.”   *“Suomalaiset eivät osaa enää lukea.”*

(Kolmiportainen) luettelo

Erilaisten luetteloiden ja listausten käyttäminen. Yleensä luettelo on kolmiportainen, eli siinä luetellaan kolme asiaa.

“Lukiolaisten olisi tärkeää huolehtia riittävästä levosta, liikunnasta ja ravitsemuksesta.”

Kielikuvat, esim. metafora ja vertaus

Erilaisten kielikuvien käyttäminen. (Metafora, metonymia, vertaus, symboli, synestesia, personifikaatio.)

Elämä on matka. (metafora)   *Elämä on kuin matka.* (vertaus)

Luin Aleksis Kiveä. (metonymia) ”On metonymistä puhua esimerkiksi ’kruunusta’ monarkian sijaan tai ’kynästä’ kirjoittamisen asemesta.” – Tieteen termipankki

Sanonnat ja sitaatit

Sananlaskujen ja tunnettujen sitaattien käyttäminen.

“Suutarin lapsella ei ole kenkiä.”   *“Aika velikultia.”*   *”Aikainen lintu madon nappaa.”*

Tunteisiin vetoava sanaston käyttäminen

- kuvailevien adjektiivien käyttäminen: *kuvottava, ihmeellinen, kaunis*
- intensiteettisanojen käyttäminen: *tosi kuvottava, sikakaunis, järkyttävän halpa*
- asenteelliset sanavalinnat: *idiootti, kiihkoilija, fasisti, suvakki*

Vastakkainasettelu, antiteesi

Asian käsitteleminen vastakohtien kautta. Tämä voi olla myös tekstin rakenteeseen liittyvää (ensin käsitellään edut ja sen jälkeen haitat).

“Ennen vanhaan asiat olivat paremmin kuin nyt.”

Lukijaan vetoaminen tai lukijan käskyttäminen

Lukijan käskyttäminen esimerkiksi imperatiivin avulla tai lukijaan vetoaminen.

“Älä tuomitse nuoria ensivaikutelman perusteella.” (imperatiivi)

“Meidän on huomioitava, että...”   *”Tuskin sinäkään haluaisit, että...”*